

[Aksel Larsen.]

bruget og paa at afhjælpe Landbrugets formentlige Mangel paa Arbejdskraft; men da det kom til Stykket, var den Mangel paa Arbejdskraft i hvert Fald overdreven, viel Geschrei und wenig Wolle. Der er saaledes ikke noget synderligt Grundlag for at komme i Aar og sige: Nu tegner det til den rene Katastrofe, og derfor maa vi have gennemført en Række ekstraordinære Foranstaltninger og gaa til Værks med Tvangsforanstaltninger, som i hvert Fald er ekstraordinære for de sidste 152 Aars Udvikling herhjemme.

Der var ogsaa i Fjor store ekstraordinære Arbejder i Gang, f. Eks. i Tørvemoserne eller ved andet Arbejde, ikke mindst i det nordlige Jylland, og til disse Arbejder var der Brug for Tusinder, ja, jeg overdriver vist ikke, naar jeg siger Titusinder af Arbejdere, som ikke kunde fremskaffes i de paagældende Egne. Hvad saa vi da? Fra alle Egne af Landet rejste Arbejdere paa Lykke og Fromme hen til de Egne af Landet, hvor de formentlig kunde faa Arbejde. De gjorde det paa egen Risiko. De havde ingen Garanti for at faa Arbejde, de havde derimod nærmere Garanti for, at Arbejdet, hvis de fik det, maaske kunde vise sig at være rigeligt usundt; men dette til Trods rejste de alligevel for egen Regning og Risiko lange Veje for at opsøge Arbejde. Ingen af de Steder, hvor der var Brug for ekstraordinær stor Arbejdskraft, kom man til at mangle.

Aaret i Fjor giver altsaa ikke noget som helst Medhold for en Formodning om, at det bliver svært at skaffe Arbejdskraft. Alligevel kommer man med Loven, og saa kan vi jo lige saa godt tage og se reelt paa, hvad der er Baggrunden for den. Den er nemlig givet. Der er visse Dele af Landbruget, nemlig det store Landbrug, anført af nogle af Danmarks mest reaktionære Herremænd med Godsejer Schwensen fra Trudsholm i Spidsen, der i Landbrugsorganisationerne og i den dertil egnede Dagspresse er begyndt at køre frem med Paa-stande om, at hvis man ikke fik Stavnsbaandet genindført, vel at mærke Stavnsbaandet for Landbrugets Arbejdere, saa kom man til at mangle Arbejdskraft i Sommer.

Hvad sagde man fra de paagældende Landbrugeres og den paagældende Presses Side? Man sagde, at deres mere eller mindre faste Folk havde bestemt sig til i Sommer at gaa paa Tørvearbejde eller paa andet Arbejde med den Motivering, at derved kunde de tjene mere. Det kunde imidlertid

ikke gaa an, for selvfølgelig regnede man med, at man kunde faa anden Arbejdskraft ved at antage de i Byerne gaaende arbejdsløse, men, sagde man, de er ikke faglærte hverken som Landbrugsarbejdere eller som Skovarbejdere, og derfor kan vi ikke faa den fornødne Nytte af dem, derfor maa der fra Lovgivningsmagtens Side gøres noget, der forhindrer faglærte Landbrugsarbejdere og Skovbrugsarbejdere i at tage Arbejde uden for Land- og Skovbruget.

Hvorfor var der en Fare for, at Godsejer Schwensen kunde komme til at mangle Landarbejdere og Skovarbejdere? Ja, det sagde han selv. Fordi der betales højere Løn bl. a. i Tørvemoserne. Altsaa, fordi Godsejer Schwensen og hans ligesindede ikke vilde betale en saadan Løn. Det er jo hele Sandheden. Ja, men saa var det dog en Idé at gaa den Vej, at man betalte en ordentlig Løn til Landbrugets Arbejdere. Saa var Problemet løst, saa forlod de aldeles ikke deres Arbejdspladser, saa vilde der tværtimod gaa en ekstra Tilstrømning af Arbejdskraft til Landbruget.

Dertil vil man sige, at det kan Landbruget ikke, og det har de forskellige Landbrugsrepræsentanter her doceret meget indgaaende. Navnlig det ærede Medlem Hr. Hartel var bekymret over, at der raadede overdrevne Forestillinger om Landbrugets Afkastningsevne. Jeg ved ikke, hvor overdrevne de Forestillinger er. Jeg ved, at Landøkonomisk Driftsbureau, hvis Beregninger selv det ærede Medlem Hr. Hartel sikkert ikke vover at angribe — de bygger jo paa Landbrugernes egne Regnskaber, og uden at sige noget som helst ondt om Landbrugene, tror jeg dog at turde sige, at de smører ikke for tykt paa, hvad Indtægterne angaar. Landøkonomisk Driftsbureau beregnede for to Aar siden Landbrugets gennemsnitlige Forrentningsprocent til 4,5, og for hele Aaret 1940 er den blevet beregnet til 6,7. Samtidig ligger Husmandsbrugets Forrentningsprocent nede omkring 3, Gaardmandsbrugets Forrentningsprocent ligger omkring Gennemsnittet, altsaa 6,7, medens Proprietærers og Godsejeres ligger langt højere oppe.

Foruden at have Indtægtsforøgelse gennem de stærkt stigende Priser paa Landbrugsprodukter, hvilken Indtægtsforøgelse er blevet saa meget mere effektiv, som man samtidig ved Lovgivningens Hjælp har kunnet holde Lønningerne nede, har Landbruget haft en ganske betydelig Fordel i Afspærringen og i den vanskelige Brændselssituation, som har gjort Tørvejord og Læggepladser yderst værdifulde, og det